

 <p>GENERALITAT VALENCIANA Conselleria d'Educació, Cultura i Esport. Servei Territorial de Cultura i Esport</p> <p>Data: _____ Eixida: _____</p>	<p>Ajuntament de Torrevieja</p> <p>Plaça de la Constitució, 5</p> <p>03181 – Torrevieja (Alacant)</p>
---	--

S/Ref.

EXPEDIENT: A-2021-0867

SITUACIÓ: Museu de la Mar i de la Sal

LOCALITAT: Torrevieja (Alacant)

INTERESSATS:

- Ajuntament de Torrevieja.

ASSUMPTE: Informe sobre situació del Museu de la Mar i de la Sal.

S/Ref.

EXPEDIENTE: A-2021-0867.

SITUACIÓN: Museo del Mar y de la Sal.

LOCALIDAD: Torrevieja (Alacant)

INTERESADOS:

- Ayuntamiento de Torrevieja

ASUNTO: Informe sobre situación del Museo del Mar y de la Sal.

En relació amb l'expedient referit en l'epígraf superior, els Serveis Tècnics de Patrimoni han emès un informe amb data 17/02/2022, sobre la situació del Museu de la Mar i de la Sal, en els termes següents:

1.- ANTECEDENTS

1. Resolució de 3 de març de 2021 de la Directora General de Cultura i Patrimoni, d'aprovació de la despesa per al contracte menor per a la realització d'«Informes sobre el compliment de la normativa patrimonial per 27 museus i 22 col·leccions museogràfiques del Sistema Valencià de Museus en la província d'Alacant» pel Sr. Ximo Martorell Briz.

2. Un dels centres de la relació de museus i col·leccions museogràfiques permanents que incorpora la Resolució de 3 de març de 2021 de la Directora General de Cultura i Patrimoni és el Museu de la Mar i de la Sal de Torrevieja. El Sr. Ximo Martorell Briz hi dugué a terme la visita tècnica el 19 d'octubre de 2021, els resultats de la qual es recullen en el present informe tècnic amb

En relación con el expediente referido en el epígrafe superior, los Servicios Técnicos de Patrimonio han emitido un informe con fecha 17/02/2022, sobre la situación del Museo del Mar y de la Sal, en los términos siguientes:

1.- ANTECEDENTES

1. Resolución de 3 de marzo de 2021 de la Directora General de Cultura y Patrimonio, de aprobación del gasto para el contrato menor para la realización de «Informes sobre el cumplimiento de la normativa patrimonial por 27 museos y 22 colecciones museográficas del Sistema Valenciano de Museos en la provincia de Alicante» por el Sr. Ximo Martorell Briz.

2. Uno de los centros de la relación de museos y colecciones museográficas permanentes que incorpora la Resolución de 3 de marzo de 2021 de la Directora General de Cultura y Patrimonio es el Museo del Mar y de la Sal de Torrevieja. El Sr. Ximo Martorell Briz llevó a cabo la visita técnica el 19 de octubre de 2021, los resultados de la cual se recogen en el presente informe técnico con

data de 30 de desembre de 2021.

2.- AVALUACIÓ PATRIMONIAL

1. Segons l'art. 68.1 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat Valenciana, del Patrimoni Cultural Valencià (LPCV), «són museus les institucions sense finalitat de lucre, **obertes al públic, l'objecte de les quals siga l'adquisició, conservació, restauració, estudi, exposició i divulgació de conjunts o col·leccions de béns de valor històric, artístic, científic, tècnic, etnològic o de qualsevol altra naturalesa cultural amb fins d'investigació, gaudi i promoció científica i cultural**».

L'art. 68.2 de LPCV, «són **funcions dels museus: a) conservar, catalogar, restaurar i exhibir de forma ordenada les seues col·leccions, segons criteris científics, estètics i didàctics. b) investigar i promoure la investigació respecte de les seues col·leccions o de l'especialitat a què el museu estiga dedicat. c) organitzar periòdicament exposicions científiques i divulgatives d'acord amb el seu objecte. d) Elaborar i publicar catàlegs i monografies dels seus fons. e) desenvolupar una activitat didàctica respecte del contingut i funcions pròpies. f) qualsevol altra que en les seues normes estatutàries o per disposició legal o reglamentària se'ls atribuisca.**

L'art. 70.2 de LPCV «**Correspon a la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència la inspecció i tutela de tots els museus i col·leccions museogràfiques que s'integren en el Sistema Valencià de Museus, així com l'establiment dels mitjans de comunicació i coordinació entre ells que asseguren el millor compliment de les seues finalitats**».

L'art. 73.3 de LPCV «**Excepcionalment i després de la instrucció de l'oportú expedient administratiu, la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència podrà disposar el depòsit dels fons d'un museu o col·lecció museogràfica integrants en el Sistema Valencià de Museus, en un altre o altres centres quan raons urgents de conservació, seguretat o accessibilitat dels béns així ho aconsellen i mentre no desapareguen les causes que van originar aquest trasllat**».

fecha de 30 de diciembre de 2021.

2.- EVALUACIÓN PATRIMONIAL

1. Según el art. 68.1 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, de la Generalitat Valenciana, del Patrimonio Cultural Valenciano (LPCV), «son museos las instituciones sin finalidad de lucro, **abiertas al público, el objeto de las cuales sea la adquisición, conservación, restauración, estudio, exposición y divulgación de conjuntos o colecciones de bienes de valor histórico, artístico, científico, técnico, etnológico o de cualquier otra naturaleza cultural con fines de investigación, goce y promoción científica y cultural**».

El art. 68.2 de LPCV, «**son funciones de los museos: a) conservar, catalogar, restaurar y exhibir de forma ordenada sus colecciones, según criterios científicos, estéticos y didácticos. b) investigar y promover la investigación respecto de sus colecciones o de la especialidad a que el museo esté dedicado. c) organizar periódicamente exposiciones científicas y divulgativas de acuerdo con su objeto. d) Elaborar y publicar catálogos y monografías de sus fondos. e) desarrollar una actividad didáctica respecto del contenido y funciones propias. f) cualquier otra que en sus normas estatutarias o por disposición legal o reglamentaria se los atribuya.**

El art. 70.2 de LPCV «**Corresponde a la Conselleria de Cultura, Educación y Ciencia la inspección y tutela de todos los museos y colecciones museográficas que se integran en el Sistema Valenciano de Museos, así como el establecimiento de los medios de comunicación y coordinación entre ellos que aseguran el mejor cumplimiento de sus finalidades**».

El art. 73.3 de LPCV «**Excepcionalmente y después de la instrucción del oportuno expediente administrativo, la Conselleria de Cultura, Educación y Ciencia podrá disponer el depósito de los fondos de un museo o colección museográfica integrantes en el Sistema Valenciano de Museos, en otro u otros centros cuando razones urgentes de conservación, seguridad o accesibilidad de los bienes así lo aconsejan y mientras no desaparezcan las causas que originaron este traslado**».

L'art. 73.4 de LPCV «**En cas de dissolució o clausura d'un museu que forme part del Sistema Valencià de Museus, els seus fons seran depositats en un altre centre integrant d'aquest Sistema que siga adequat a la naturalesa dels béns exposats**, tenint en compte la proximitat territorial d'ambdós centres entre si i oïdes les parts interessades. Els fons es reintegraran al museu d'origen en cas de reobertura d'aquest».

L'art. 13 de l'Ordre de 6 de febrer de 1991 «**La Conselleria de Cultura, Educació i Ciència podrà anular el reconeixement de Museus i Col·leccions Museogràfiques Permanents quan aquests deixen de complir algun dels requisits exigits en la present ordre**».

2. La visita tècnica va tindre lloc el 19 d'octubre de 2021 en companyia del personal subaltern encarregat de l'obertura del centre. La institució manca de direcció oficialment reconeguda.

3. Els resultats de la visita tècnica es recullen en el present informe tècnic amb data de 30 de desembre de 2021, del qual es desprèn que el Museu de la Mar i de la Sal no desenvolupa adequadament les funcions que tot Museu reconegut del Sistema Valencià de Museus ha de complir, segons l'art. 68 LPCV. Cal assenyalar que el cartell identificador del centre museístic indica expressament el seu caràcter provisional (fig. 1). Tanmateix, es detectaren mancances rellevants en relació amb el personal, la seguretat, la conservació preventiva i l'accessibilitat. És per això que es produeixen certes disfuncions significatives que l'Ajuntament de Torrevejeja, del qual depèn el Museu, ha d'esmenar, a saber:

(a) Manca de direcció.

L'art. 4.2 de l'Ordre de 6 de febrer de 1991 estableix el requisit de comptar amb «un tècnic superior a càrrec seu». En el moment de la visita, la institució mancava de direcció oficialment reconeguda.

(b) Condicions generals de seguretat i conservació preventiva.

L'art. 4.1 de l'Ordre de 6 de febrer de 1991 estableix el requisit de comptar amb «Instal·lacions permanents, suficients i adequades». En el mo-

El art. 73.4 de LPCV «**En caso de disolución o clausura de un museo que forme parte del Sistema Valenciano de Museos, sus fondos serán depositados en otro centro integrante de este Sistema que sea adecuado a la naturaleza de los bienes expuestos**, teniendo en cuenta la proximidad territorial de ambos centros entre sí y oídos las partes interesadas. Los fondos se reintegrarán al museo de origen en caso de reapertura de este».

El art. 13 de la Orden de 6 de febrero de 1991 «**La Conselleria de Cultura, Educación y Ciencia podrá anular el reconocimiento de Museos y Colecciones Museográficas Permanentes cuando estos dejan de cumplir alguno de los requisitos exigidos en la presente orden**».

2. La visita técnica tuvo lugar el 19 de octubre de 2021 en compañía del personal subalterno encargado de la apertura del centro. La institución carece de dirección oficialmente reconocida.

3. Los resultados de la visita técnica se recogen en el presente informe técnico con fecha de 30 de diciembre de 2021, del cual se desprende que el Museo del Mar y de la Sal no desarrolla adecuadamente las funciones que todo Museo reconocido del Sistema Valenciano de Museos tiene que cumplir, según el art. 68 LPCV. Hay que señalar que el cartel identificador del centro museístico indica expresamente su carácter provisional (fig. 1). Aun así, se detectaron carencias relevantes en relación con el personal, la seguridad, la conservación preventiva y la accesibilidad. Es por eso que se producen ciertas disfunciones significativas que el Ayuntamiento de Torrevejeja, del cual depende el Museo, tiene que enmendar:

(a) Carencia de direcció.

El art. 4.2 de la Orden de 6 de febrero de 1991 establece el requisito de contar con «un técnico superior a su cargo». En el momento de la visita, la institución carecía de dirección oficialmente reconocida.

(b) Condiciones generales de seguridad y conservación preventiva.

El art. 4.1 de la Orden de 6 de febrero de 1991 establece el requisito de contar con «Instalaciones permanentes, suficientes y adecuadas». En el mo-

ment de la visita, el Museu no reunia les condicions adequades per a garantir la seguretat i la conservació preventiva de les col·leccions. El Museu no comptava amb servei propi de seguretat, no disposava de videovigilància, d'alarma anti-intrusió i tampoc amb sistema de detecció de fum. D'altra banda, les sales d'exposicions i les oficines tècniques no reuneixen les condicions de conservació preventiva adequades, per no disposar d'aparells que permeten el control i la regulació del clima higrotèrmic. En aquest sentit, cal significar que en el moment de la visita la temperatura i la humitat eren elevades, i que s'observaren problemes d'humitats i de generació de sals al sostre de l'espai expositiu (fig. 2).

(c) Oficines tècniques i espai d'emmagatzematge.

En el moment de la visita, l'espai mancava de les condicions de seguretat i conservació preventiva descrites en l'epígraf anterior. D'altra banda, s'observà els magatzems es trobaven al límit de la seua capacitat i que hi havia una manca d'ordre generalitzada (figs. 3 i 4). Es detectaren problemes de filtracions d'aigües provinents dels baixants de l'edifici. L'estat d'alguns elements, com el sistema d'il·luminació, les persianes, o els falsos trespols de pladur evidenciaven la manca de manteniment de l'edifici (figs. 5 a 7).

(d) Béns de naturalesa arqueològica.

En el moment de la visita, el Museu custodia i exhibeix al públic un conjunt de materials arqueològics de procedència dubtosa en condicions d'exhibició i emmagatzematge dolentes. A tall d'exemple, a la sala d'exposicions permanent s'observà l'existència de set àmfores exposades fora de les vitrines que quedaven massa a l'abast dels visitants. Aquest muntatge expositiu extemporani s'agreujava pel fet que es trobaven col·locades sobre trípodes metàl·lics que no estaven fixats a terra o la paret, amb el risc inherent que això suposa (fig. 8). Tanmateix, als departaments habilitats com a oficines tècniques i espais d'emmagatzematge s'observà un nombre important de béns mobles arqueològics de diferent naturalesa i d'aparent origen subaquàtic. Cal significar que aquests dipòsits no han estat autoritzats per l'organisme competent en matèria de patrimoni cul-

lures, el Museo no reunía las condiciones adecuadas para garantizar la seguridad y la conservación preventiva de las colecciones. El Museo no contaba con servicio propio de seguridad, no disponía de videovigilancia, de alarma anti-intrusión y tampoco con sistema de detección de humo. Por otro lado, las salas de exposiciones y las oficinas técnicas no reúnen las condiciones de conservación preventiva adecuadas, por no disponer de aparatos que permiten el control y la regulación del clima higrotérmico. En este sentido, hay que significar que en el momento de la visita la temperatura y la humedad eran elevadas, y que se observaron problemas de humedades y de generación de sales al techo del espacio expositivo (fig. 2).

(c) Oficinas técnicas y espacio de almacenamiento.

En el momento de la visita, el espacio carecía de las condiciones de seguridad y conservación preventiva descrites en el epígrafe anterior. Por otro lado, se observó los almacenes se encontraban al límite de su capacidad y que había una carencia de orden generalizada (figs. 3 y 4). Se detectaron problemas de filtraciones de aguas provenientes de las bajantes del edificio. El estado de algunos elementos, como el sistema de iluminación, las persianas, o la falsas espoletas de pladur evidenciaban la carencia de mantenimiento del edificio (figs. 5 a 7).

(d) Bienes de naturaleza arqueológica.

En el momento de la visita, el Museo custodia y exhibe al público un conjunto de materiales arqueológicos de procedencia dudosa en condiciones de exhibición y almacenamiento malas. A modo de ejemplo, en la sala de exposiciones permanente se observó la existencia de siete ánforas expuestas fuera de las vitrinas que quedaban demasiado al alcance de los visitantes. Este montaje expositivo extemporáneo se agravaba por el hecho que se encontraban colocadas sobre trípodes metálicos que no estaban fijados en tierra o la pared, con el riesgo inherente que esto supone (fig. 8). Aun así, a los departamentos habilitados como oficinas técnicas y espacios de almacenamiento se observó un número importante de bienes muebles arqueológicos de diferente naturaleza y de aparente origen subacuático. Hay que significar que estos depósitos no han sido autorizados por

tural i museus. També que els béns mobles hi estaven col·locats o guardats de manera poc ortodoxa en diferents punts, entremesclats amb tota classe de béns mobles etnològics, documentació històrica del Museu i materials logístics. La manca d'espai i ordre, la proliferació de brutícia i l'absència de mobiliari i de contenidors adients per a l'emmagatzematge de béns mobles d'aquesta naturalesa era palesa (fig. 9). Les carencies afectaven particularment als materials de naturalesa metàl·lica, que en alguns casos mancaven de referències sobre la seua procedència (fig. 10). També a les restes d'àmfores romanes, les quals es trobaven col·locades directament en les prestatgeries (figs. 11 i 12), no ajustant-se a les necessitats de conservació preventiva que requereixen els béns mobles d'aquesta naturalesa. La situació descrita entrebanca el desenvolupament amb plena solvència d'algunes de les funcions exigides per l'article 68.2 de la LPCV.

(e) Altres mancances.

Accessibilitat. Les característiques de les instal·lacions actuals i dels accessos dificulten la visita als col·lectius amb diversitat funcional i cognitiva. Convindria que les intervencions que s'hagen de dur a terme per millorar les condicions de seguretat i conservació preventiva incorporen també com a objectiu el principi d'accessibilitat universal sancionat per l'art. 10.3 de Llei Orgànica 5/1982, d'1 de juliol, d'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana.

Manca del projecte museogràfic o document equiparable requerit per l'art. 71.1 LPCV actualitzat.

Manca dels programes, plans i protocols que han de facilitar l'acompliment de les funcions pròpies del Museu, en àmbits com ara l'evacuació de col·leccions, la seguretat, la prevenció d'incendis, l'evacuació del públic i el personal, la manipulació i transport de béns mobles, la conservació de l'immoble, de conservació dels fons, l'inventari i la catalogació, la restauració de fons, la investigació i la gestió d'exposicions.

3.- En conseqüència, d'acord amb els antecedents, de conformitat amb l'informe dels Serveis

el organismo competente en materia de patrimonio cultural y museos. También que los bienes muebles estaban colocados o guardados de manera poco ortodoxa en diferentes puntos, entremezclados con toda clase de bienes muebles etnológicos, documentación histórica del Museo y materiales logísticos. La carencia de espacio y orden, la proliferación de suciedad y la ausencia de mobiliario y de contenedores adecuados para el almacenamiento de bienes muebles de esta naturaleza era patente (fig. 9). Las carencias afectaban particularmente a los materiales de naturaleza metálica, que en algunos casos, carecían de referencias sobre su procedencia (fig. 10). También a los restos de ánforas romanas, las cuales se encontraban colocadas directamente en las estanterías (figs. 11 y 12), no ajustándose a las necesidades de conservación preventiva que requieren los bienes muebles de esta naturaleza. La situación descrita entrebanca el desarrollo con plena solvencia de algunas de las funciones exigidas por el artículo 68.2 de la LPCV.

(e) Otras carencias.

Accesibilidad. Las características de las instalaciones actuales y de los accesos dificultan la visita a los colectivos con diversidad funcional y cognitiva. Convendría que las intervenciones que se tengan que llevar a cabo para mejorar las condiciones de seguridad y conservación preventiva incorporen también como objetivo el principio de accesibilidad universal sancionado por el art. 10.3 de Ley Orgánica 5/1982, de 1 de julio, de Estatuto de Autonomía de la Comunidad Valenciana.

Carencia del projecte museogràfic o document equiparable requerido por el art. 71.1 LPCV actualizado.

Carencia de los programas, planes y protocolos que tienen que facilitar el desempeño de las funciones propias del Museo, en ámbitos como por ejemplo la evacuación de colecciones, la seguridad, la prevención de incendios, la evacuación del público y el personal, la manipulación y transporte de bienes amuebles, la conservación del inmueble, de conservación de los fondos, el inventario y la catalogación, la restauración de fondo, la investigación y la gestión de exposiciones.

3.- En consecuencia, de acuerdo con los antecedentes, de conformidad con el informe de los Ser-

Tècnics i en l'exercici de les funcions en matèria cultural establides en el Reglament Orgànic i Funcional de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport aprovat per Decret 173/2020, de 30 d'octubre, del Consell i altres disposicions de general aplicació aquest Servei Territorial **informa desfavorablement** a situació del Museu del Mar i de la Sal de Torreveija, i es requereix a l'Ajuntament de Torreveija l'impuls, dins del termini d'un any, de les actuacions necessàries per a resoldre les mancances detectades pel que fa a la direcció del centre i les condicions generals d'exhibició, seguretat, conservació preventiva i accessibilitat del Museu.

Com que la situació actual del Museu no correspon a la de l'any 1998, l'Ajuntament de Torreveija ha de procedir a la renovació de la documentació que serví per motivar el seu reconeixement oficial per la Conselleria competent en matèria de Cultura, a la vista dels requisits dels articles 71.1 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat Valenciana, del Patrimoni Cultural Valencià (LPCV) i per l'art 7.1 de l'Ordre de 6 de febrer de 1991, del Conseller de Cultura, Educació i Ciència, per la qual es regula el reconeixement de museus i col·leccions museogràfiques permanents de la Comunitat Valenciana. L'Ajuntament ha d'aportar un projecte museogràfic actualitzat del Museu de la Mar i de la Sal, segons requereix l'art. 71.1 LPCV. El projecte ha d'indicar els mitjans materials, personals i pressupostaris amb què compta el Museu. Es recomana que el projecte incorpore els programes, plans i protocols que faciliten el compliment de les funcions establides per l'art. 68.2 LPCV. El projecte pot incorporar com a annex la resta de la documentació requerida per l'art. 71.1 LPCV i la requerida per l'art 7.1 de l'Ordre de 6 de febrer de 1991, lletres a) a g). L'aportació de l'inventari dels fons es podrà dispensar, de comprovar-se que el Museu ha procedit a la seua actualització d'ençà de l'any 1994, amb comunicació de les dades corresponents a l'òrgan competent d'aquesta conselleria.

La presentació a la Direcció General de Cultura i Patrimoni del projecte de museu actualitzat, juntament amb la resta de documentació preceptiva per al reconeixement de museus, haurà de ser aprovada pel ple de l'Ajuntament de Torreveija, el qual haurà d'acordar expressament

vicios Técnicos y en el ejercicio de las funciones en materia cultural establecidas en el Reglamento Orgánico y Funcional de la Conselleria de Educación, Investigación, Cultura y Deporte aprobado por Decreto 173/2020, de 30 de octubre, del Consell y demás disposiciones de general aplicación este Servicio Territorial **informa desfavorablemente** la situación del Museo de la Sal de Torreveija, y se requiere al Ayuntamiento de Torreveija el impulso, dentro del plazo de un año, de las actuaciones necesarias para resolver las carencias detectadas en cuanto a la dirección del centro y las condiciones generales de exhibición, seguridad, conservación preventiva y accesibilidad del Museo.

Como que la situación actual del Museo no corresponde a la del año 1998, el Ayuntamiento de Torreveija tiene que proceder a la renovación de la documentación que sirvió para motivar su reconocimiento oficial por la Conselleria competente en materia de Cultura, a la vista de los requisitos de los artículos 71.1 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, de la Generalitat Valenciana, del Patrimonio Cultural Valenciano (LPCV) y por el art 7.1 de la Orden de 6 de febrero de 1991, del Consejero de Cultura, Educación y Ciencia, por la cual se regula el reconocimiento de museos y colecciones museográficas permanentes de la Comunidad Valenciana. El Ayuntamiento tiene que aportar un proyecto museográfico actualizado del Museo del Mar y de la Sal, según requiere el art. 71.1 LPCV. El proyecto tiene que indicar los medios materiales, personales y presupuestarios con que cuenta el Museo. Se recomienda que el proyecto incorpore los programas, planes y protocolos que facilitan el cumplimiento de las funciones establecidas por el art. 68.2 LPCV. El proyecto puede incorporar como anexo el resto de la documentación requerida por el art. 71.1 LPCV y la requerida por el art 7.1 de la Orden de 6 de febrero de 1991, letras a) a g). La aportación del inventario de los fondos se podrá dispensar, de comprobarse que el Museo ha procedido a su actualización desde el año 1994, con comunicación de los datos correspondientes al órgano competente de esta conselleria.

La presentación a la Dirección General de Cultura y Patrimonio del proyecto de museo actualizado, junto con el resto de documentación preceptiva para el reconocimiento de museos, tendrá que ser aprobada por el pleno del Ayuntamiento de Torreveija, el cual tendrá que acordar expresamente la

GENERALITAT
VALENCIANA

Conselleria d'Educació,
Cultura i Esport

TOTS
A UNA
veu

SERVEI TERRITORIAL
DE CULTURA I ESPORT D'ALACANT

Av. d'Aguilera, 1 - 2n – 03007 ALACANT

Tel.: 965 938342

E-mail: stcultura_alacant@gva.es

l'adscripció al servei públic municipal de la cultura «Museu de la Mar i de la Sal» de la totalitat dels espais a ell funcionalment vinculats; tot d'acord l'art. 7.1.a) de l'Ordre de 6 de febrer de 1991.

adscripción al servicio público municipal de la cultura «Museo del Mar y de la Sal» de la totalidad de los espacios a él funcionalmente vinculados; todo de acuerdo el art. 7.1.a) de la Orden de 6 de febrero de 1991.

El Cap del Servei Territorial de Cultura i Esport d'Alacant

